

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Appendix Unius Necessarii, Summatim recolligens - firmissime
constabiliens, explicatam in toto illo opere in deo vivendi rationem.
Copioso totius operis, & memorabilium in eo rerum indice ad calcem
adjecto ; Italice primo vulgatum [et] Latine nunc redditum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Caput VI. De tertio impediti generis, quod ex corporis invaletudine
oritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54520)

eodémque loco seu prosperum, sed adversum illius exitum habebit: neque magis de eo sollicitus, quàm si corporis exercendi, vel fallendi otii causâ, lapidum acervum ex hac in illam partem transferret, & ex illa mox rursus in hanc reportaret.

CAPUT VI.

De tertio impedimenti genere, quod ex corporis invaletudine oritur.

Aucissimorum meâ sententiâ, nec mediocriter perfectorum hominum est, usque adeò excelsiorem corpore, & quibuscunque illius affectionibus animum gerere, ut nihil discriminis inter commodam, & incommodam valetudinem ponant, profiteriq; possint, quod à Benjamine Monacho ægrotante auditum à se refert Palladius: *Hoc corpus neque cum bene se haberet, mihi quidquam profuit, neque cum malè, me læsit.* Quamvis enim graviores morbi, & quorum vi ita corpus percellitur, ut ad operandi facultatem præmortuum, solo patiendi sensu prodat se vivere, quam-

quamvis, inquam, hujus generis morbi conducere potius, quam obesse profectui animæ soleant, utpote cui & criminum auferunt, & meritorum subministrant materiam; secus tamen in quibusdam aliis infirmitatibus accidit, quæ diutina potius, quam violenta infestatione corpus urgentes, nativam ei quidem operandi virtutem relinquunt, sed admodum impeditam, debilemque, & quodammodo mancā, nec sine magno labore exerceri habilem: cujusmodi sunt exempli gratiâ tetri hyppocondriorum vapores, torsiones stomachi, gravedines, dolores, & vertigines capitis, reciprocandi spiritûs difficultates, lentæ, ac familiares febriculæ, aliæque harum similes, uno à me omnes comprehensæ invaletudinis genere, & nomine. Hæ siquidem, prout experientia confirmat, nisi anima in crucis amore, in mortificationis studio, inque orandi consuetudine multum profecerit, non exigua suis intemperis detrimenta consueverunt afferre: & multifariam id quidem. Primò, quatenus prohibent, nè attentè, & cum ardore pietatis, in rerum divinarum commentatione, in sacro faciendo, in horis Canonicis, aliisque quotidianis precibus recitandis se occupet: omnem retunden-

dentēs alacritatem, vigorēque, ut piæ ejusmodi exercitationes absque sensu, & gustu obeantur, & quasi unius consuetudinis gratiâ, vixque aliter, ac si minimè obirentur. Secundò, quia difficillimum ei reddunt, suaviter, & assiduè inter externas diei occupationes præsentem sibi DEUM intueri, majorisque lassitudinis causâ, quam in earum tractatione experitur homo, adversa valetudine utens: qui proinde fieri non potest, quin eas inter molestias augeri sibi sentiat laborem suapte cæteroqui naturâ non levem continendæ per diem totum mentis in objecto, ab omni sensuum experientia tam remoto, quàm est DEUS. Tertiò, ratione inquietudinis, & tristitiæ, quàm in ipsa excitant, eò quòd ineptam se videat ad complura opera honesta, quibus olimungebatur, neque sat habilem, ut fungatur, nisi admodum imperfectè, vel iis paucis, quæ illi vires permittunt. Quartò, quia illam cogunt, peculiari diligentia ad corporis curam incumbere, omittendo magna ex parte voluntarias illius afflictationes, adeò cæteroqui ad vitæ spiritualis profectum necessarias: imò contrà harum locò blanda illi, & voluptuosa quærendo. Quintò, quia impediētes, nè vivida consideratio-

ne

ne DEUM, ac bona cælestia, unicam scilicet lætitiæ suæ materiam sibi repræsentet, in omnimodi mœroris statu eam relinquunt, tunc quàm maxinè interioribus destitutam solatiis, cùm ob exteriores molestias iis recreari quàm maximè indiget.

2. Demonstrandum itaque est, quam nos ratione uti oporteat, nè quid ex ulla corporis ægritudine capiamus detrimenti, sed inter omnes illius vicissitudines eundem semper conservemus perfectæ cum DEO conjunctionis tenorem, quod nunc demonstrare instituiam, relegens singillatim capita modò dicta, unde corpus malè affectum impedimento esse consuevit spiritui; sed ante particularem singulorum tractationem advertendum universè arbitror, illius impedimenta potissimùm originem, ac vim ducere ex muliebri quadam nostri amoris erga corpus teneritudine: quæ in causa est, ut vel minimum quodque ejus incommodum magnè æstimemus, altèque sentiamus, ut plurimùm de illo cogitemus, ac solliciti simus. Quòd si Sanctorum ritu non alio ipsum in loco, atque pretio, quàm vilis jumenti haberemus; imò etiam denunciato palàm bello infectaremur, tanquam juratum animæ hostem, curam

rantes novis usque pœnis eum affligere, neque aliter de illius vexationibus, atque ærumnis, quàm de lucris nostris gaudentes, parvam hæ aut nullam haberent vim, modesto suo sensu ad ipsa usque animi penetralia pervadendi, adeò ut illum perturbarent, dejicerentque, & minùs habilem propriis ministeriis, atque actibus redderent: sed inter quasvis terrenæ partis nostræ alterationes operandi modum in superiori retineremus æquè tranquillum, ac vegetum. Nam & in profanis hominibus, militiam præsertim sectantibus, qui magis generoso, ac virili animo sunt, minimam cernuntur rationem sui corporis ducere: quibuscunque illud incommodis, & periculis securè objectantes, neque ullum edentes perturbationis specimen, quamvis sæpe hostilibus telis immaniter lacerrum, & faucium aspiciant: sed repetentes cum magnanimo Scævola: *Vile corpus iis esse, qui magnam gloriam querunt.* Ex Christianis verò bellatoribus scimus, plurimos gravioribus suppliciis solitos fuisse sua corpora afficere, quàm ordinariæ illæ ægritudines solent esse, de quibus hæc loquimur; qui neque ob eximiam vitæ suæ sanctitatem, dici meritò possunt, imprudenter se gessisse, neque

L

ap-

apparet, quoniam pacto legitimos moderati-
onis, ac prudentiæ fines prætergressi non ef-
sent, si per voluntariam illam corporis debi-
litationem parùm se idoneos ad strenuè ope-
randum, & continuè agendum cum DEO
reddidissent: ut proinde existimandi sint ci-
tra imprudentiæ notam severè adeò in se ip-
sis animadvertisse; quia per heroicam quam-
dam, & corpus supergressam generositatem
hujus infirmitas nequaquam attingere, & de-
bilitare illorum animos poterat. Unde col-
ligere ad extremum licet, quantò quoque
nos altiùs per similem erectionem animi in
DEUM supra corporis æstimationem, amo-
rémque assurrexerimus, tantò animadver-
sus minùs nativa illius mala, tantòque mi-
norem his vim futuram, nos impediendi, nè,
qua par est, cum attentione, & instantia spi-
ritualis vitæ exercitiis fungamur.

3. Jam verò hoc præmissio universali re-
medio, per quod tota, unico quasi ictu, quia
suamet in radice mali labes succiditur; transi-
eundum porrò ad ea est, quæ novi, & pecu-
liaris auxilii causâ aliis alia adhiberi illius
partibus possunt. Et quantum ad remedi-
um frigoris, languorisque in orando, non
mihi animus est, à quoquam exigere, ut sa-
cram

orram hanc exercitationem cum eadem inter quaslibet corporis malè affecti molestias sensibili perfectione obeat, qua illam obiret integra valetudine: cum experientia palàm faciat, in quibusdam circumstantiis, veluti exempli gratiâ, quando caput experimur debile, exhaustum, obtusum, vel alia ratione impeditum, fieri non posse, citra extraordinarium DEI munus, ut cum ea, quæ nobis alioquin cordi esset, mentis intensione, cognitionum perspicacitate, & affectuum flagrantia orationi vacemus. Hoc unum requiro, ut, si homo plenam sibi, integrâque operandi vim abesse tunc sentit, nè idcirco omni industria abdicata, totum sese ultro desidiæ, ac torpori permittat: sed nitatur cum ea saltèm, quam præsens sua sibi conditio reliquam fecit, mentis sedulitate, atque instantia DEO adstare: persuasum rite habens, si quod suarum est virium, præstare non negligat, & circa ulteriorem perfectionis negatæ suis viribus gradum, divinæ sese voluntati libens volens subjiciat; inter ariditates, tenebras, habitudines, stupiditatésque illius temporis proprias, nihilo se ininùs, imò & plus forsitan à DEO gratiæ initurum, quàm si nihil superandum habens, ab initio orationis usque ad

exitum seraphico totus igne absumeretur, cælestibus totus deliciis, lacrymisque diffunderet.

4. Ut verò partes suas quàm exactissimè impleat, minúsque à vitiosa corporis habitudine detrimenti accipiat, non parùm ei proderit, quæ hìc subjungo, servare. Primum, ut, antequam ullum è spiritualibus exercitiis, seu rerum cælestium commentationem, seu conscientia examinem, seu sacrosanctam liturgiam, seu Ecclesiasticarum precum recitationem aggrediatur; paulisper recogitet, quidnam faciendũ suscipiat, decernens continuò, velle se illud quàm perfectissimè exequi. Quæ præparatio omnibus quidem ad mentis attentionem, & sensum pietatis excitandum utilissima est, sed illi, cui peculiaribus obstacula utrumque difficilius reddunt, etiam necessaria. Secundum, ut, si orandi tempore aliis cogitationibus, atque affectibus occupare animum nequit; saltèm his occupet, quibus meliores nè in fervidissima quidem oratione posset concipere: nempe ut animadvertat, quandoquidem necessarias ad orandum perfectiùs vires sibi DEUS negat, argumenti certissimi locò esse, quòd perfectiùs orari à se nolit: propriamque illico volun-
ta-

tatem divinæ subjiciens, profiteatur, contentum se esse, nulla perfectiori oratione uti, quàm cujusmodi in præsens ex DEI nutu sibi contingit, frigida, exucca, insipida, laboriosa, & crebris cogitationum aberrationibus intercisa. Tertium, ut oret in externo illo corporis situ, quem ad mentis attentionem majori adjumento sibi esse perspexerit. Quamobrem, si hanc minùs se posse assequi orando de genibus experiretur, in pedes se attollat, orationemque prosequatur, seu stans, seu sedens, sive in alio situ, ad suum finem magis accommodo. Quartum, ut in horis Canonicis, aliisque precibus recitandis, nè festinet, sacro illo penso quàm citissimè defungi: sed placidè illud potiùs, verborumque sensum degustando exequatur. Nam hæc agendi tranquillitas actionem externam, & minùs laboriosam corpori, & suaviorem animo reddet: cùm è contrario anxia inter illam spiritûs, vocisque præcipitatio, non nisi ad intendendam lassitudinem corporis, animumque majori tædio afficiendum valeret. Neque parùm sive ad diminutionem laboris conferet, si cum aliquo sociorum alternatim hunc dividat; sive ad facilitatem attentionis, si pia verba non memo-

riter, sed ex libro, nec mussitando, sed voce elata, & sensibili pronuntiet. Quintum, ut eadem clara, & sensibili voce in discutienda quoque conscientia, & rebus divinis meditandis utatur: secum nempe, quasi cum altero quopiam, de iis omnibus differendo, quæ tacita mente ruminari solet. Et quantum ad meditationis materiam, ut eam magis facilem, suæque congruentiorem in valetudini habeat, poterit vel immorari circa quinos corporis sensus: observans primò, quinam rectus, & quis pravus singulorum sit usus; tum solerti examine indagans, quonam ipse pacto iisdem uti soleat; statuensque postremò, ea id ratione in posterum facere, quam esse omnium præstantissimam viderit: vel præcipua septem vitia percurrere, & quodvis primò advertere, quænam ex eo seges criminum pullulet; secundò ex ejusmodi fructibus, quàm fœda, exitialis, & detestanda illius sit conditio, æstimare; tertio perferutari se ipsum, num quo fortè pestis tam noxiæ contagio laboret. Quartò omnimodam in reliquũ porrò tempus illius sibi fugam præscribere: vel denique alia quavis earum materiarum uti, quas in decimo octavo secundæ partis capite pro similibus personis attulimus:

mus : nisi fortè virium imbecillitas , capitis stupor , naturæque oppressio ejusmodi foret , ut nè in rebus quidem tam planis , & obviis posset mente occupari. Tunc enim consultius videtur futurum , ut commentationem frugiferi alicujus libri lectione commutet , sed lectione quieta , sedata , & piis subinde affectibus interrupta.

5. Atque hæc dicta sint ad providendum ; nè corporis ægrotudines quotidianam certæ temporis orationem suis molestiis impedi- ant : jam porrò , nè eadem continuam inter externos actus præsentis DE I memoriam obturbent , duo imprimis usui fore videntur. Alterum , ut , qui adversa valetudine confi- ctatur , exteriores actus placidè , moderatè- que , & sinè importuna festinatione obeat : quò nimirum pro eo , ut defatigetur corpus , & infirmitas superaddita lassitudine molestior reddatur , jucunda potiùs temporis occupa- tio , & delectabilis animi avocatio sint. Al- terum , ut , quoties invaletudinis suæ remi- niscitur , tristitiæque sensu experitur se affici , grave , & durum existimans , quòd tamdiu vexari ab ea pergat , quòdque illius inter pres- furas locò tempestivæ oblectationis cogatur præterea occupationibus laboriosis , & mo-

lestis operam dare; quoties, inquam, tristes id genus querimonias suboriri in animo sentit, curet illico, quàm maximè potest, vividum amoris erga DEUM, & sanctissimam ipsius voluntatem actum concipere: revocans in memoriam, non ab alio, quàm ab ipso eam sibi fuisse impositam crucem, deque illa proinde toto animo gaudens, & paratum ultro se ad eandem offerens, vel quamcunque graviolem aliam sibi ipse imposuerit, totius vitæ suæ spatio promptè, alacritèrque gestandam. Et notetur sanè diligenter hæc praxis, qua vix ulla alia faciliorem potest hominibus, incommoda valetudine affectis, perpetuam cum DEO consuetudinem reddere. Quippe cum per eam illud ipsum corporeæ ægritudinis tædium, quod cæteroqui perturbare, & abducere à DEO animum solet, in illius memoriam nos revocet, præsentemque, & continuam nobis suggerat exercendi erga ipsum amoris materiam.

6. Imò luculenter apparet, hanc eandem praxim per se unam valere, adversus tertium quoque spiritualis morbi genus, quod ex corpore malè affecto redundare in animū diximus, inquietudinem scilicet, suæque sortis displicentiam, ab homine per id tempus

pus concipi solitam, eò quod compluribus ministeriis, suo cæteroquin statui consentaneis, & ad DEI obsequium pertinentibus sese inhabilem videat. Ut ergo supradicta inter corporis intemperies nostræ voluntatis cum divina consensio, quàm efficax est ad tranquillandum cujuslibet utentis illâ animum; tam facilè à quolibet illius usu indigente exerceatur, duo hæc diligenter ab eo pensanda, & penitè insculpenda menti suæ erunt. Primum, solidam, propriamque Christianæ perfectionis substantiam, nequaquam in multis, atque egregiis operibus faciendis consistere, sed in eorum solummodo effectione, quæ ab unoquoque juxta præsentis circumstantias DEUS exigit: adeò ut, si quis talia exequatur, nihil ulterioris perfectionis desiderari in eo queat. Secundum, fieri non posse, ut DEUS ab ullo homine id velit, ad quod efficiendum necessarias ei denegat vires: & consequenter neque fieri posse, ut faciens, quidquid per vires suas ipsi licet, non faciat, quidquid DEUS ab eo effici vult, hoc est, quidquid ad plenam perfectionis summam requiritur. Qui enim duo hæc pro certis habet, planissimè intelliget, nihil causæ sibi adesse, cur iniquo animo ferat, à sua se præ-

senti in valetudine præpediri, nè multa in ob-
 sequium DEI faciat, quæ ab aliis effici videt,
 & à se sano, & valente olim fiebant: sed iustif-
 simam altera ex parte causam se habere, cur
 libenter ex DEI manibus suam plura agendi
 impotentiam suscipiat, cælestique coram Do-
 mino profiteatur, eam se, quatenus ab ipso de-
 creta, & voluta est, plenissimo voluntatis as-
 sensu complecti, neque commutaturum, eti-
 amsi in manu sua esset, cum omnimoda fa-
 cultate operandi: utpote qui nihil omnino
 præter ea, quæ placita ipsi sunt, amet, ac ve-
 lit. *Ità Pater, quoniam sic fuit placitum ante te.*
Fiat, Domine, in me, de me, per me, circa me,
& circa mea omnia sanctissima voluntas tua, in
omnibus, & per omnia, nunc, & in æternum,
Amen. Nè multa: inducere in animum de-
 bet, aliam esse sanctitatem florentis, & aliam
 afflictæ valetudinis propriam: illam extrin-
 secus apparentem, atque in operando strenu-
 am; hanc interiùs latentem, & in patiendo
 tranquillam, dicens sibi met ipsi: eja, tempus
 præsens non tam multa, & præclara opera
 suscipiendi est, quàm per assiduè repetitos a-
 moris actus in divina voluntate acquiescendi.
 Hæc perfectio illa est, quam præcipuè DE-
 US nunc à me exigit: hæc ratio, qua in præ-
 sens

sens potissimum placere ipsi queã : hoc exercitationis genus, ad quod totis viribus, & peculiari contentione incumbendum est. Sed manè cum primis expediet, talia sibi inculcare, quando consueta instaurans decreta, quàm sanctissimè novum diem traducendi, hebetari fortè horum vim, alacritatèmq̃ sentiret, à temere effusa ordinariæ suæ invaletudinis metu, ceu quæ obstatura illorum effectui sit. Repellere quantocys debet vanos id genus terrores, pro certissimo statuens, quantacunque sua præsens infirmitas sit, non posse ab ea se impediri, quo minùs summa cum perfectione DEO serviat: quin imò si ejus molestias hilari animo tulerit, eas ipsas partem præcipuam suæ in divino famulatu perfectionis futuras. Unde roboratus animo, & majori erectus fiducia, paratum se Domino offerat, ad easdem, imò & graviores alias, quamdiu ipsi libuerit, nedum sinè ullo renisu, sed plenissimo etiam cum assensu voluntatis ferendas.

7. Quòd si non contentus sese hoc pacto iis libenter submittere, quatenus volitæ, & decretæ à DEO sunt, progredetur ulterius, ad easdem, quatenus molestiam corpori afferunt, diligendas: singularis beneficii

lo-

locò illas habens, & cum gratiarum actione suscipiens, tanquam venerabiles quasdam sacrosanctæ crucis Christi reliquias, gustationesque calicis, quem ipsi pro nostra salute morituro æternus Pater propinavit: neque de re alia cum ipso expostularet, nisi quòd nimis in exiguam suorum cruciatuũ partem se admittat; nec aliud quid enixius ab eo flagitaret, quàm ut novis graviorum perpeffionum ictibus magis perfectam, atque iconicam in suo corpore exsculpat sui in cruce pendentis effigiem: si ad hosce, inquam, progrediretur heroicæ sanctitatis affectus, nã nullus tunc inquietudini superesset in illius animo locus: corporisque ægritudines, quantæcunque demum essent, nec ullam perturbandi illius vim haberent, sed in uberrimam potiùs ei verterentur lætitæ, gaudiique materiem.

8. Cæterùm, si res probè æstimetur, multorum tristitia, eò quòd per corporis infirmitatem prohibeantur, quæ vellent, & qua vellent, perfectione operari, plerumque non tam ex divinæ gloriæ respectu oritur, quam ex propriæ æstimationis cura, periclitantis idcirco apud homines minui: quatenus proclive factu est, ut, qui laudabilium
ope-

operum, & hæc ipsa mediocri cum perfecti-
one ab iis fieri intuentur, nec cæteroqui oc-
cultam ita operantium imbecillitatem vident,
eos vel tanquam exiguis naturæ dotibus ad a-
gendum instructos, vel quasi plus nimio deli-
catos, & laborū impatientes despiciant. Quæ
sui despicientia non potest non perturbare
hominem, magni pendere assuetum, quid-
nam de se homines sentiant; præsertim quòd,
cùm sibi valetudinario, & infirmo laboriosi-
us accidat, vel parùm operari, quàm cæteris
perfectè valentibus plurimùm; iniquo ani-
mo patiat, se plus aliis sustinentem oneris,
delicatum præ iis tamen, atque inertem cen-
seri. Quòd verò ægritudo animi de sua re-
ctè operandi impotentia ex prædicto sui con-
temptus respectu, ac timore oriatur, duo
cuius sat perspicua argumenta esse possunt.
Primum videlicet, si ea vel minuatur, vel o-
mnino etiam deficiat, si nempe ii, inter quos
vivit, ostendant illius se invaletudinem animi
advertere, mirarique animi robur, quo
ipse illam sustinet, non parcens sibi, sed quan-
tùm interim affectæ vires sinunt, imò & plus
penè, quàm sinunt, laboret. Secundum, si
ægre ferens non multùm se posse operari,
cùm occulta quapiam infirmitate prohibe-
tur,

tur, tranquillo dein, imperturbatoque animo patitur, vel universalem cujuscunque operis vacationem, atque impotentiam, ubi febris prævalida, sive alius nemini non apparens morbus sic penitus otiosi illum cogit: nec proinde omnimoda hæc cessatio ignavix damnari in eo potest.

9. Quando igitur metuendæ apud homines nostræ æstimationis timor inquietudinis, tristitiæque causa est, quam in præsentia materia experimur, illi potissimum adhibere nos remedia oportebit: sive per altitudinem animi, capite quarto expressam, nihili faciendo, quidquid de nobis secus opinari homines possunt, ceu rem levissimam, meræque imaginariam, nec dignam, ut ulla ejus ratio à generoso, & prudenti viro ducatur, præsertim, ubi is DEUM suffragatorem causæ suæ habet, & profiteri potest: *Ecce in cælo testis meus, & conscius meus in excelsis*: sive illum in nobis excitando perfectæ humilitatis spiritum, qui non modò timere nos vetat; sed optare etiam jubeat nostri apud alios contemptum: adeò ut locò mæroris, dum ab aliquo ceu minus laboriosi despiciuntur, gaudendi id materiam faciamus, nostramque hoc ipso fructu imbecillitatem solemur, quòd si minus
ope

operamur, saltè minori etiam in æstimatione apud homines simus. Quibus seu magnanimitatis, seu humilitatis sensibus curare debemus, ut exterior quoque nostra agendi ratio respondeat: gerentes nos nimirum in omni actu, & sermone, instar hominum, qui desiderant contemni, nullumque edentes indicium occultarum ægritudinum, à quibus plùs, & meliùs operari prohibemur: imò contra omni studio conantes eas tegere, juxta memorabile in hoc genere exemplum ab insigni DEI famulo Ludovico de Ponte posteritati relictum: qui à pectoris oppressio- nibus, torminibus stomachi, articulorum doloribus, molestissimisque aliis valetudinis intemperiiis continenter afflictus, legem sibi statuerat, nè suos hos cruciatus, nisi obligatione quapiam adactus, ulli hominum proderet: usque adeò secreti tenax, ut præter alia specimina, quæ brevitatis causâ omitto, viginti, eoque amplius annis peracerbos hæmorrhoidum dolores, nullo edito familiaribus signo, pertulerit. Imò, neque hoc latendi studio contentus, ubi quispiam de suis illum morbis ultro interrogaret, aliò deflectebat sermonem: quòdque mirum dictu potius, quàm communiter imitandum videtur, vel cum
me-

medico eadem dissimulatione usum legimus. noxio quippe humore in alterum ex oculis pertinaciter defluente, quamvis adverteret, videndi facultatem sibi paulatim deficere; fatiùs duxit, eâ in totum orbari, & per reliquam omnem vitam illius oculi usu (prout re ipsa evenit) carere, quàm suam invaletudinem Medico, tametsi de ea sciscitanti aperire.

10. Minùs promptum factu est, certi aliquid remedii statuere contra quartum discrimen, in quod corporis ægritudines nos conjiciunt, deflectendi (quod non rarò contingit) ab austeritate servorum DEI propria ad familiarem sectatoribus mundi mollitiem. Hinc enim justa, & prudens vivendi ratio fartam tectam custodiri valetudinem corporis jubet, quò integris illud viribus meliùs possit DEO famulari; indè verò nimius hominis erga se amor ea sæpe necessaria valetudinis præsidia esse fingit, quæ non nisi supervacua sensuum sunt blandimenta. Præterquam quòd, si ordinariæ, de quibus hìc loquimur, corporis ægritudines spiritualis detrimenti aliquid pariunt; non minùs persæpe, imò & forsàn plùs noxia spiritui solent esse illarum remedia; cùm illæ non alio in-

te-

teriori detrimento hominem afficiant, quàm quòd ad plùs, meliùsque operandum inhabilem reddant: hæc autem & prolixiori cum hominibus consuetudine à DE I cogitatione illum avocent, & quotidiano refectionum sensibus lenocinantium usu naturalem in eo amorem corporis foveant, & sollicitis restaurandæ valetudinis curis animi quietem perturbent. Damna profectò, quæ simul sumpta, & suis rite momentis perpensa, graviùs videntur nos lædere, quàm sola illa operandi imbecillitas, ejus tollendæ gratiâ subeuntur: ut proinde optabilius spiritali viro diceat, nec omnia, nec omni cum perfectione posse agere, quæ ad statum, & munus suum pertinent; sed interim cum majori & collectione mentis in DEUM, & amoris proprii compressione, & tranquillitate animi vivere: quàm majoris aliquantò operationis studio, inquietas de corpore tuendo cogitationes assiduè versare, perduellis naturæ propensionibus indulgere, & factam uni DEO mentem inter ultro quæsitæ rerum sensibilibus distractiones occupare.

II. Adde huc illustria complurium DEI fervorum exempla, qui ex mera patiendi cupiditate, & dulcedine nulla voluerunt, etsi

citra omne perfectionis detrimentum possent, remedia ægri corporis doloribus quaerere: sed longè charissimas habuerunt ejusmodi cruces, tantùmque abfuerunt à cura minuendæ earum gravitatis, ut potiùs nimis leves esse quererentur præ aliis, quas à DEO flagitabant: novùmque illis, & gravius interdum, quàm ipsæmet per se forent, voluntariorum cruciatuum onus adjecerint, dicentes cum Apostolo: (2. ad Cor. 12.) *Placeo mihi in infirmitatibus meis; & cum sancto Job: (c. 6.) Quis det, ut veniat petitio mea, & quod expecto, trahat mihi DEUS; & qui cœpit, ipse me conterat: & hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore, non parcat.* Qualis fuit (ut aliquos è quàm plurimis nominatim depro-
mam) dictus paulò antè Ludovicus de Ponte: qui si liberum sibi foret, nullis uti contra suas ægri-
tudines medicamentis solebat, etiam quando nimia earum vi cogebatur lecto affixus hæ-
rere: neque alia de causa, quàm quòd pati sinè ullo alienæ vel opis, vel comiserationis levamine optaret; cautus adeò erat, ut memoratum suprà à me est, in per-
pessionibus suis dissimulanter ferendis, & suo in sinu occultandis. Quanquam parùm videri potest, quòd nullum in suis morbis le-

vamen quæsierit, qui ad eorum intendendam
sevitiam nullum elabi sinebat diem, quin
corpusculum suum, doloribus cæteroquin
undique oppressum, & vitali penè funditus
spiritu exhaustum, è lecto (meliùs dixissem
è funebri inchoatæ jam diu mortis feretro)
attollens, acri verberatione contunderet.
Qualis itè Vincentius Caraffa, septimus So-
cietatis nostræ Præpositus Generalis : qui, non
facilè explicari verbis potest, quàm ardentè
euperet, recusam in suo corpore per imma-
nium vulnerum lineamenta intueri crucifixi
sui Domini effigiem : quàmque exultaret, de
largiter sibi collata Domini cruciatuum par-
te : omni studio devitans, quidquid minuere
illorum amaritudinem posset, beatasque, &
omni lucidiores die illas noctes appellans, in
quibus præ dolorum acerbitate nullam ocu-
lis delibare somni partem valuerat. Quare
etiam non nemini, qui eum videns aliquando
extremè languentem, & vultu tamen, ut cum
maximè hilarem percontabatur, undenam
in tanta corporis imbecillitate tanta illi vul-
tùs, animique hilaritas foret ; hoc ipsum rei
esse causam respondit, quòd nempe in extra-
ordinario illo casu ità se affectum sentiret,
quomodo continenter toto vitæ suæ cursu

affici vellet. Et aliàs, dum ad nosocomium insanabilium iret, dicente socio, domum illam magnum volumen esse, in quo posset unusquisque DEI erga se clementiam legere: nam cur hi tot, tamque gravibus morbis oppressi sunt, & ego omnium immunis? magno protinus cum animi impetu, & ardore subiecit: imò cur mihi indultum non est optatissimum munus, ut dispersa per hos omnes mala unus sustineam? Qualem demum se exhibuit fidelis Christi famula, & nobile reflorescentis Carmeli germen, Beatrix Ognesia, quæ ex D. Terefiæ relatu, (*In Fundat. c. 16.*) tantum aliquando ardorem concepit vivendi, & moriendi cruci affixa cum cælesti suo Sponso, ut coacta fuerit cum violento lacrymarum, dolorisque impetu super lectum procumbere, respondens sciscitantibus, quonam malograngeretur? angise, & nimum quàm acriter, quòd minus angorum pateretur, quàm cuperet: ac proinde si contentam se vellent, suaque ab ægritudine recreatam videre, desiderati hujus boni copiam à DEO sibi impetrarent. Quod cum per atrocissimam morborum vim evenisset, nullum his solatium, ac lenimen quærebat: inurbanam plùs nimum, & vecordem fore se dictitans, si eos crucia-

tus

us imminutum iret, quos immortalis sibi Sponsus, tanquam peculiare sui amoris monumentum misisset. Quin etiam, cum à doloribus solito vehementius urgeretur, profitentem audiebant sorores, nihil triste se pati, nec præsentem suum statum cum earum illa, quæ optimè valerent, commutaturam.

12. Quidnam ergo inter opposita diversarum rationum momenta statuemus, ita utrinque temperatum, ut neque à prudentia, tanquam justo severius, neque à mortificatione, tanquam nimis molle improbetur. Mihi quidem duplex distinguendum hic esse spiritualium hominum genus videtur. Primum eorum, qui extraordinariæ virtutis præstantiâ adeo supra corpus eminent, ut illius quasque affectiones vix animadvertant, nec minimùm in operando ab iis pendeant. Et his quidem permiserim, imò etiam suaserim, ut de suis stomachi, capitis, aliisque ordinariis infirmitatibus gaudeant, easque peramanter complectantur, neque ullo solatii, vel remedii genere allevent, nisi quando ultra morem excrescerent, inque gravem, nec facilè sanabilem morbum viderentur desitura: alterum ex hominibus constans, ordinaria, & mediocri virtute præditis, quique

corpus ità student castigare , & in servitutem redigere , ut propterea non sint superiores omnino naturalibus illius molestiis , atque infestationibus. Et hos rectè , ac fortasse etiam rectius facturos censuerim , si id genus molestiis vexati , opportuna iis remedia , & levamina adhibeant : sequentibus tamen regulis (nè plus spiritualis detrimenti à remediis , quàm à morbo ipso accipiant) diligenter servatis. Primò , ut disertè coram DEO profiteantur , nequaquam se id facere ullius naturalis oblectamenti gratiâ ; sed ideo duntaxat , ut aptiores ad operandum pro gloria ipsius sint. Secundò , ut nunquam remediis utantur , nisi usquequaque honestis , & quorum usus nulli necessariorum virtutum , putà charitati , aut obedientiæ repugnet. Tertiò , ut in horum delectu illa cæteris præferant , unde nihil , aut minùs timeri spiritualis dispendii , & periculi potest : qualia ferè sunt , quæ ad corpus solummodo attinent , ceu somnus , exercitatio , purgationes , unctioes : nec non aliqua ex iis , quæ per animi oblectationem corpori profunt , veluti musica , & camporum prospectus : at non itèm complura alia hujus generis , quæ necessariæ perfectioni adversantur , putà res alienas curiosa

in-

indagatione exquirere, in supervacuas confabulationes se effundere, ex propriæ voluntatis instinctu operari, blandisque rerum ad suam laudem spectantium imaginationibus mentem pascere. Quarto, ut inter medicamenta solius corporis propria, potus, cibi que parcitatem, quasi unum contra quosvis morbos exploratissimæ utilitatis præsidium, appime eligant, illaque potius, quàm delicia- tiori victu in sua procuranda valetudine utantur. Quinto, ut quæ ad infirmitatis suæ levamen opportuna esse arbitrantur, moderati, & sinè nimia sollicitudine appetant, nè, si fortè is fraudari contigerit, in graviores a- liam, iracundiæ, ac mœroris infirmitatem incidant, præque immodico externæ valetudi- nis studio, tranquillum animi statum, interi- orem scilicet longè pluris faciendam, valetu- dinem perdant. Qua etiam de causâ curan- dum erit, nè remedia quærantur extraordi- naria, magni sumptus, longè accersenda, nec inventu facilia; sed ea potius, quæ utpote communi usu trita ubique prostant, minimò- que labore, & pretio comparari ab omnibus queunt. Sexto, ut si aliquando valetudinis gratiâ amœnam sibi peregrinationem susci- piendam, vel placido in ruris secessu ferian- dum

dum existimarent, caveant plus justo ibi animum relaxare, seque in omnem commodioris vitæ usum, ac licentiam effundere: contenti per id tempus meliori victu, largiori somno, jucundisque, & longius productis amicorum colloquiis ægras vires rescere; non tamen omittentes, certam aliquam cuiuslibet diei partem divinis rebus tribere, solitæque cum intentione animi ad justam, & spirituali viro necessariam suarum cupiditatum compressionem incumbere: tamen hæc interior severitas redintegrandæ penitentiæ valetudini minus nonnunquam prodesset.

13. Progrediendo jam ad quintum, extremumque incommodum, quod à corpore ægritudine afferri posse, ac solere diximus; non mediocri sanè damno obnoxium sibi hominem illa afficeret; si omni eum polliaret spirituali consolatione, & lætitia: præsidio nimirum, sine quo languidus, & inhabilis ad progrediendum in divino famulatu animus remanet: inò sine quo neque se facile à præsentis vitæ voluptatibus continet. Teste siquidem D. Gregorio: *Esse sine omni delectatione anima nunquam potest; nam aut infimis delectatur, aut summis.* Sed duplex distinguenda nobis hic est spiritualis delectatio, & læ-

latitia. Altera nimirum sensibilis, quæ ani-
 mam exultare in DEO facit per actus vividos,
 alacres, incitados, & citra omnem propemo-
 dum voluntatis deliberationem sua sponte
 exurgentes: altera verò purè spiritualis, per
 quam anima de DEO gaudet, gaudio quidem
 minùs sapido, experrecto, & vehementi;
 sed stabiliore, & magis æquali, quia à se ipsa
 liberè electo, & intrà superiorem sui partem
 producto. Ex quibus licèt prima non sem-
 per in potestate hominis sit; sed plerumque
 inter corporis imbecillitates, languorésque
 deficiat; secundá tamen, quisquis toto cordis
 affectu DEUM amat, & in teterrimo valetu-
 dinis statu frui potest, ab eáque illud robur
 ducere, quod ad progrediendum in DEI fa-
 mulatu, & ad terrenas voluptates respuen-
 das, imperfectiores animæ à prima mutuari
 opus habent. Hoc igitur secundi generis
 gaudium, & suapte naturâ excellentius, & ad
 profectum animæ utilius, & nemini, præ-
 terquam ex sua imperfectione, ac socordia
 negatum, spiritualis vir debet inter quaslibet
 corporis ægrotudines, suo in animo usque
 integrum, & vigenis tueri. At quomodo id
 illi è sententia succedet? Facillimè enim ve-
 ro, & sinè ullo majori negotio, aut molimi-

ne, quàm si juxta superius dicta, quoties ad invaletudinis suæ perturbationes, & molestias mentem reflectit, eas simul à DEO esse volitas, & sibi immixtas meminerit: statimque profiteatur, se easdem, prout tales, diligere, eximii muneris locò habere, plenissimo voluntatis consensu approbare, neque cum ulla alia vel perfectissima corporis habitudine mutatas velle. Hos siquidem spiritualis gaudii actus frequentans, atque hoc pacto DEI voluntatem in suis morbis, & suos morbos propter voluntatem DEI amans, quantascunque inter pressuras, sincerissimam, suavissimamque obtinebit lætitiã, neque illam merè (ut Theologi vocant) passivam, sed suo sibi Marte, & libero virtutis conatu acquisitam: quæque nihilo illi minus, imò & plus, quàm sensibilis alia vigoris ad quas-cunque tum terrenas delectationes repudiandas, tum Christianæ perfectionis difficultates superandas sufficiet.

